

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาเชิงวิเคราะห์การบริหารงานคณะสงฆ์ลาว

ผู้วิจัย : พระชายสมุทร เขมปบุญ (จำปาอุทุม)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

พ.ม., พธ.บ., M.A., Ph.D. (Pol.Sc.)

: พระครูปลัดเถรานุวัตร ไกวิทย์ สิริบุญโณ

ปธ. ๔, พ.ศ.พธ.บ., M.A.(Politics)

: รศ. ดร. สมาน งามสนิท

พ.ม., M.A., Ph.D. (Pub. Admin.)

วันที่สำเร็จการศึกษา : ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๑

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษา การบริหารงานคณะสงฆ์ลาวในอดีต และปัจจุบัน โดยเป็น การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร และ การสัมภาษณ์ผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานคณะสงฆ์ ๒) ศึกษาถึงสาเหตุของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง โครงสร้าง และการจัดการองค์การบริหารรวมทั้งอุปสรรค หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวในแต่ละยุค และ ๓) ศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้การบริหารงานคณะสงฆ์ลาว มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น โดยให้สอดคล้อง กับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง จากฝ่ายบ้านเมืองไม่ว่าจะเป็นโครงสร้าง และ แนวทางนโยบายในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ลาว

หลังจากศึกษาวิจัยพบว่า รูปแบบ และ การพัฒนาการของการบริหารงานคณะสงฆ์ลาว ได้เริ่มจากรัชกาลของสมเด็จพระเจ้าฟ้าจุ้มมหาราช ซึ่งการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว ได้มีการปฏิรูป เพื่อให้สอดคล้องกับการปกครองฝ่ายราชอาณาจักร ตลอดมาตามยุคตามสมัย เช่น ในรัชกาล ของสมเด็จพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช ก็ได้มีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารงานคณะสงฆ์ลาว และ สมัยเจ้าสุริยวงษารมมิกราช ที่ได้เริ่มต้นในการจัดการถวายสมณะศักดิ์แก่พระสงฆ์ผู้ที่ได้ทำคุณประโยชน์ ทั้งด้านพระพุทธศาสนาและประเทศชาติ จากการศึกษาวิจัยได้พบปัญหา และ อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวมาจากหลายสาเหตุเช่นเกิดจากปัญหาที่ไม่กระจายอำนาจและหน้าที่ให้ทั่วถึง และ เกิดจากระเบียบที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานที่มีสภาพการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นอกจากปัญหาที่กล่าวมาแล้ว ยังพบว่าผู้บริหารงานคณะสงฆ์

ระดับสูงได้ละเลยต่ออำนาจหน้าที่ ขาดความรู้ และ ความรับผิดชอบ จึงเป็นสาเหตุให้เกิดการ ขาดความต่อเนื่องในการบริหารงาน ทำให้กิจการคณะสงฆ์ลาว ขาดความเจริญก้าวหน้าเท่าที่ ควรจะเป็น

โดย สรุปรวิธานิพนธ์นี้ ได้ครอบคลุมประเด็นสำคัญในการบริหารงานคณะสงฆ์ลาว จากอดีต จนถึงปัจจุบัน คือ จากจุดเริ่มต้น ในการบริหารงานคณะสงฆ์ในรัชกาลเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ โดยมีการพัฒนาการต่อเนื่องมาโดยตลอดจนถึงสมัยฝรั่งเศสเข้ามาปกครองลาว ประเด็นที่สอง ได้ครอบคลุมถึงการบริหารงานคณะสงฆ์ในสมัยฝรั่งเศสเข้ามาปกครอง จนถึง พ.ศ.๒๕๑๘ ประเด็นที่สาม ได้ครอบคลุมถึงการบริหารงานคณะสงฆ์ ในเขตปฏิบัติ ประเด็นที่สี่ ได้ครอบคลุมถึงการบริหารงานคณะสงฆ์ จาก พ.ศ. ๒๕๑๘ จนถึงปัจจุบัน ดังนั้น วิธานิพนธ์นี้ ได้ครอบคลุมประเด็นสำคัญในการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

Thesis Title : AN ANALYTICAL STUDY OF LAO SANGHA ADMINISTRATION

Researcher : Phra Xaisamouth Kemapañ (Champaouthoum)

Degree : Master of Arts (Public Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Asst. Prof. Dr. Surapon Suyaprom

B.A., M.A., Ph.D. (Pol.Sc.)

: Prakupaladtheranuwattra (Kowit Siriwanho)

PALI IV, B.A., M.A.

: Assoc. Prof. Dr. Saman NgamSanit

B.A., M.A., Ph.D. (Pub. Admin.)

Date of Graduation : October 11, 2010

Abstract

The main objectives of this thesis are i) to study the past and present administration of Lao Sangha ii) to study the causes and the problems in the reformation and changes of Lao Sangha administration, and iii) to suggest the guidelines in solving the problems of Lao Sangha administration. This study was documentary research. The data were collected from Lao Buddhist documents including other related books and academic research papers and from seven key informants consisting of two Lao Sangha Standing Committee members, three Lao Sangha governors and two Buddhist scholars. The content analysis technique was employed for data analysis.

The findings of this research were found as follows: the form and development of Lao Sangha administration started from the reign of King Fa Ngum Maharaja, the Lao Sangha itself reformed according to the change of Lane Xang Kingdom in the time of King Xaisetha who reformed the structure of Lao Sangha

administration and King Suriyavongsa also offered the Buddhist position for the Lao Sangha who made contribution to Buddhism and Kingdom.

the problems from Lao Sangha administration were those centralization and orders, inconsistent with the reality of Lao Sangha Administration, the High Level of Lao Sangha Administration ignored the function and policy implementation and lack of knowledge. This caused the lack of continuity in administration.

In conclusion, the thesis had covered the four important areas in the Lao Sangha administration from its starting point in the reign of King Fa Ngum Maharaja. There was a continuing development until in period of French administration, second areas detailed about Lao Sangha administration from the French administration ended in B.E. 2518 (1975) and the third area noticed the administration of Lao Sangha in the revolutionary zone, the last area started from 1975 (B.E. 2518) to present.(2010)

BE.2553

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถือว่าสำเร็จได้ ผู้วิจัยได้ใช้เวลาเกือบสองปีในการจัดเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ เพราะเป็นวิทยานิพนธ์เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเองมีความตั้งใจที่จะให้ผลงานนี้ออกมาอย่างมีคุณภาพและสามารถเป็นเอกสารที่เป็นหลักฐานค้นคว้าศึกษาให้แก่วงการศึกษได้

ขอบพระคุณ พระศรีสิทธิมุนี คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ประธานกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ศ.ดร.จ่านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ รศ.ดร.สมาน งามสนิท กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และ ผศ.ดร.สุรพล สุขะพรหม ในฐานะที่เป็นครูอาจารย์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่เอาใจใส่สนับสนุนทางความคิด ขอบพระคุณ พระครูปลัดเถรานุวัตร (โกวิท ยี่สิริวัฒน์) ตลอดจนครูอาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ โดยเฉพาะคณาจารย์ของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอขอบคุณ พระมหาบุญทวี วิไลจักร์ พระมหาชัชวาลย์ จิตธมฺโม พระอดิศร อภิวิฑูโน และ เพื่อนอีกหลายคนที่ร่วมคิดร่วมฝันด้วยกันมายาวนาน โดยเฉพาะพระมหาณรงค์ เชื้อบัวเย็น บนเส้นทางอุดมการณ์ดูเหมือนว่าเราจะไม่มีความแตกต่างกัน ผู้ที่จะล้มกล่าวถึงไม่ได้ก็คือ พระมหาวิจิตร สิงหาราช ในฐานะที่เป็นปู่ของผู้วิจัย เป็นผู้ให้ความคิด ให้กำลังใจ ตลอดจนทุนการศึกษาด้วยดีตลอดมา

ขอบขอบคุณ ท่านอาจารย์ มหายุทธเพ็ง เนาวรังสี มหายุทธก แสนสุนทร อดีตนักศึกษาโรงเรียนบาลีชั้นสูงรุ่น ๒ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ และ ให้คำแนะนำ ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ขอบขอบคุณ อาจารย์มหาคำตัน เทพบัวลี อดีตประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ทางด้านข้อมูลและในฐานะที่ท่านเคยเป็นผู้นำในการบริหารงานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวที่มีความรู้และประสบการณ์โดยตรง ถ่ายทอดให้ผู้ทำวิจัย ได้รู้ และ เข้าใจประวัติความเป็นมา และแนวทางบริหารงานทั้งในอดีต และปัจจุบัน โดยเฉพาะในเขตที่มั่นปฏิบัติ ขอขอบคุณ และ อนุโมทนาต่อผู้มีพระคุณทุกท่านที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้ทั้งหมดในความสำเร็จในการวิจัยครั้งนี้

พระชายสมุทร จำปาอุทุม

๓ ตุลาคม ๒๕๕๓

สารบัญ

เรื่อง หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย (ก)

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (ค)

กิตติกรรมประกาศ (จ)

สารบัญ (น)

บทที่ ๑ บทนำ ๑

๑.๑	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๓	คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๔	ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๑.๕	ขอบเขตการวิจัย	๑๕
๑.๖	วิธีดำเนินการวิจัย	๑๖
๑.๗	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๖

บทที่ ๒ พัฒนาการ การบริหารงานคณะสงฆ์ลาว ๑ ๗

๒.๑	จุดกำเนิดการปกครองคณะสงฆ์ลาว ๑	๗
๒.๒	การจัดตั้งองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ๓	๒
๒.๓	การประชุมเพื่อปรับปรุงการบริหารงาน	๓๔
๒.๔	การบริหารงานคณะสงฆ์ในเขตที่มั่นปฏิวัติ ๓	๖
๒.๕	บทสรุปพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ลาว ๔	๓

บทที่ ๓ รูปแบบการบริหารงานคณะสงฆ์ในปัจจุบัน ๔๔

๓.๑	การบริหารด้านการปกครอง	๔๔
๓.๒	การบริหารด้านการศึกษา	๕๔
๓.๓	การบริหารด้านการเผยแผ่	๖๘
๓.๔	การบริหารด้านสาธารณูปการ	๗๖

เรื่อง หน้า

บทที่ ๔	ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขการบริหารคณะสงฆ์ในปัจจุบัน	๘๔
๔.๑	ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขการบริหารงานของคณะกรรมการ การปกครอง	๘๔
๔.๒	ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขการบริหารงานของคณะกรรมการ การศึกษา ๘๕	
๔.๓	ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข การบริหารงานของคณะกรรมการ การเผยแผ่	๘๓
๔.๔	ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขการบริหารงานของคณะกรรมการ สาธารณูปการ ๘๘	
๔.๕	สรุป	๑๐๒
บทที่ ๕	สรุปผลของการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๑๐๔
๕.๑	สรุปผลของการวิจัย	๑๐๔
๕.๒	ข้อเสนอแนะ	๑๑๑
บรรณานุกรม		๑๑๓
ภาคผนวก		
ก.	พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ลาว ๑๒๔	
ข.	ธรรมนูญปกครองสงฆ์ลาว (ฉบับดัดแปลงแก้ไข พ.ศ.๒๕๔๓)	๑๓๖
ประวัติผู้วิจัย		๑๔๓